

Samuel na výletě

Kniha první: vyprávění

(slohová cvičení)

Tereza Böhmová

2021/2022

Obsah

Obsah.....	2
Úvod.....	3
Vyprávění.....	4
(100) Vyprávění o Samuelovi v ich-formě.....	5
(100) Vyprávění o Samuelovi v er-formě.....	5
Hororové vyprávění o Samuelovi.....	5
Humorné vyprávění o Samuelovi.....	5
Pověst o pramínku.....	6
Pohádka o drakovi na prameni.....	7
Vtip o Samuelovi.....	7
Balada o Samuelovi.....	8
Úryvek z hrdinského eposu o Samuelovi.....	9
Vyprávění o Samuelovi v angličtině.....	9
Vyprávění o Samuelovi v obrazech.....	10

Úvod

Šel, šel Samuel na výlet,

šel, šel k vodopádu.

Zahodil kamínek,

ucpal tam pramínek.

Šel, šel k vodopádu.

Tohle je část písničky, kterou moji kamarádi vymysleli o svém bratranci Samuelovi. V této práci budu psát různá slohová cvičení na toto téma.

Vyprávění

- Ve vyprávění někdo povídá příběh nebo událost tak, aby si to mohl posluchač představit. Dají se vyprávět vymyšlené příběhy, skutečné události, vtipy, historky.
- Ve vyprávění jsou důležitá slovesa, protože jde o to, co se děje. Vypráví se většinou v minulém čase, pro živější dojem se někdy přechází do přítomného:
 - *Jones odšrouboval zadní kryt bomby. Uvnitř uviděl dva barevné drátky. Zkontroloval displej časovače. Zbývají poslední vteřiny. Který drátek má přestřihnout? Modrý? Nebo červený? Riskuje a přerušuje modrý drátek. Cvak. Bomba nevybuchla. Oddechl si tak, že to muselo být slyšet až do vedlejší místnosti.*
 - *Indián nadšeně vypráví: „Jdu takhle po prérii, a co nevidím – bizon! Podíval jsem se lépe, a vážně jsem ho neviděl...“ :))*
- Události se odvíjejí v časové posloupnosti. Ale u knížek, kde je potřeba něco zatajit, třeba u detektivek, se události nemusí odvíjet v časové posloupnosti.
- l o
- b u
- Dějový o k: Dějový oblouk je sled navazujících událostí, které se stupňují až do vyřešení/uzavření zápletky.
- Vypravěč může být různý:
 - Ich-forma je vyprávění v první osobě – vypráví jedna z postav příběhu, jak to prožívá (šel jsem po schodech a najednou jsem se vylekal). Čtenář se snadněji vcítí, ale má to tu nevýhodu, že je omezený jenom na jednu postavu, takže neví o věcech, u kterých nebyla nebo jí o nich nikdo neřekl. Ale dá se to i zajímavě využít.
 - Du-forma je vyprávění v druhé osobě, vyprávím ti, jak to prožíváš (vyšel jsi po schodech a najednou ses vylekal). Používá se především v dračácích nebo textových hrách, prostě tam, kde je čtenář součástí příběhu.
 - Er-forma je vyprávění z pohledu třetí osoby, vypravěč je všude a ví toho často víc než postavy (Michal šel po schodech a najednou se vylekal, ale netušil, že to byla jen myš).
- Vyprávění může být i ve verších, může to být písnička (Skákal pes) i vážný příběh (o hrdinech, svatých). Verš není jenom tak pár slov v řádcích, obsahuje rýmy, rytmus podle slabik... prostě spousta zvukových vychytávek.
- Vyprávění může být i v obrazech, třeba komiks nebo film. Je to pro lidi přirozené, protože účel vyprávění je, aby si to čtenář představil, no a když je to v obrazech, tak to rovnou vidí. Často je ale v obrazech prostor pro domyšlení – špička nože, detail za oknem atd.
- Všechna psaná díla, která stojí na vyprávění, se nazývají epika.

Studijní četba: *Eragon* (Ch. Paolini), *Vražda Rogera Ackroyda* (A. Christie), *Spasitel* (A. Weir), *Ostrý řez* (J. Deaver)

(100) Vyprávění o Samuelovi v ich-formě

Tenkrát to soused fakt přehnal, tak jsem vyrazil k vodopádům. Cestou jsem potkal Toma. Křikl na mě: „Samueli! Co tady děláš?“ Odpověděl jsem, že se jdu jenom trochu projít. Tom na mě podezíravě kouknul, ale nechal mě jít. To bylo moje štěstí, jelikož kdyby věděl, co hodlám provádět, asi by mě nenechal. U vodopádu jsem si nabral hrst oblázků a házel jsem žabky, abych se zklidnil. Byl jsem celý rozrušený z toho, co bude následovat. Nakonec jsem se odhodlal a ucpal kamínkem ústí pramínku. Pak jsem hleděl zmizet.

Zanedlouho soused zuřil, že mu vyschla studna. Doteď mi na to nepřišli.

(100) Vyprávění o Samuelovi v er-formě

Žil byl chlapec jménem Samuel. Jednoho dne se šel projít do lesa k vodopádu a jelikož miloval házení žabek, nabral si doma spoustu krásných oblázků. U vodopádu pak začal s házením. Vždy dráhu žabky pečlivě sledoval, aby si ji mohl zase sebrat na později. Jednu žabku ale nenašel. Po chvíli hledání zklamaně odešel. Ale co čert nechtěl, zatoulaný kamínek zapadl do ústí pramínku, ze kterého čerpala vesnická studna vodu!

Před chalupou Samuel zahlédl brouka svižníka, což odedávna považovali za zlé znamení - a bylo zlé! Všichni měli co dělat s nošením vody z vedlejší vesnice, jelikož jejich studna záhadně vyschla...

Hororové vyprávění o Samuelovi

Studijní četba: Tichá hrůza (antologie)

Samuel se procházel lesem jako vždycky. „Au!“ vykřikl a sebral větev, která na něj spadla. „Zase ty!“ pohrozil vysokému smrku nad sebou. „Vždycky, když tudy procházím, hodíš po mně větev! Za to zaplatíš!“. Otočil se a vyrazil k pramínku. Větev jen pršely, jako by stromy vytušily jeho nekalé úmysly. Samuel se rozeběhl, aby se vyhnul úderům. Leč ouha! Když už byl před pramínkem, zakopl o kořen! „Už toho mám dost!“ zakřičel a vší silou zarazil jednu z větví do ústí pramene. „Patří vám to!“ prohlásil a oddechl si. Najednou se ozval skřípot větví a Samuelovi unikl přidušený výkřik...

Smuteční oznámení: Dne 6. května byl nalezen pan Samuel Novotný udušený mezi kořeny stromu u lesního pramínku.

Humorné vyprávění o Samuelovi

Studijní četba: Tři muži ve člunu, o psu nemluvě (Jerome Klapka Jerome), Proč bychom se netopili (Zdeněk Šmíd), Saturnin (Zdeněk Jirotka)

Mám dva skvělé kamarády, Jirku a Samuela. Jen co se na jaře oteplilo, běželi jsme hned do lesa se vyřádit. Když už jsme byli v lese, zeptal jsem se: „Kam půjdeme?“ „To je fuk,“ odpověděl Samuel. „Co takhle k pramínku?“ navrhl pohotově Jirka, ten si totiž vždy ví rady, no a tak se šlo k pramínku.

„Jen abychom nepotkali medvěda,“ strchoval se Samuel. „Co tě nemá, utekl bys,“ radím mu já. „Co to plácáš,“ prohlásil Jirka, „před medvědem neutečeš. Ten udělá všechno, co uděláš ty, takže by utíkal za tebou.“ „Tak já bych vylezl na strom,“ navrhl jsem. „Tak to bys dopadl!“ prohlásil moudře Jirka, „medvěd by vylezl za tebou.“ „Tak já bych se schoval,“ prohlásil Samuel. „Bez šance,

medvěd se schová taky!“ uchechtl se Jirka. Pak si ale uvědomil, co řekl, a všichni jsme se rozesmáli.

„Jdeme správně?“ zeptal se Jirka, aby převedl řeč jinam. „Ano,“ řekl Samuel, „znám to tu jak své boty.“ To jsme ale byli v pěkné bryndě, protože Samuel si boty neustále nasazuje obráceně. Po hodině jsem znejistěl a zeptal se Samuela: „Opravdu si myslíš, že jdeme správně?“ „Samozřejmě,“ řekl Samuel, ale zněl také trochu nejistě. Po dalších dvaceti minutách jsem ho uslyšel si mumlat: „...to je zvláštní, jako bych tenhle strom už jednou míjel...“ Zeptal jsem se ho, jestli náhodou nechodíme v kruhu. „Vyloučeno!“ prohlásil Samuel. „K pramínku se ale jde slabou třičtvrtěhodinku a my jsme na cestě už dobré dvě hodiny!“ Samuel neodpověděl. Po půl hodině se ozval Jirka: „Hele, přátelé, nerad vás obtěžuji ve vašem bloudění, ale před hodnou dobou jsem tady na zem odhodil papírek od hašlerky a už jsme ji třikrát minuli.“ Bylo tedy jasné, že chodíme v kruhu.

Podařilo se nám sice po hodině pod Jirkovým vedením domotat k rozcestníku, ale ať jsme se vydali kamkoliv, vždycky jsme nakonec skončili tam, kde jsme začali. Protože nás už bolely nohy, sedli jsme si abychom se poradili, co dál. „Zemřeme tu hlady a žízní,“ smutnil Samuel. „Najdou si nás lesní šelmy,“ úpěl jsem já. „Už se odsud nedostaneme,“ vzdychal Jirka. Protože jsme byli všichni unavení, lehli jsme si do trávy, kde nás pak našel jeden moc hodný lesní dělník, který nás zavezl domů. Doma jsme se ale s Jirkou zapřísáhli, že se jaktěživ už nenecháme Samuelem někam vést.

Pověst o pramínku

Studijní četba: <http://www.propast-macocha.cz/povest-macocha.html>

<https://www.hrad-litice.cz/cs/o-hradu/povesti>

<https://www.hrad-novehrady.cz/cs/o-hradu/povesti-a-legendy>

Dříve, nežli se Kamenice začala nazývat Zelenou Kamenicí, žila v zámku za vesnicí vážená rodina, vlastníci veliké bohatství, o němž se obyčejnému smrtelníku ani nesnilo. Jednoho dne však rodina opustila zámek a odjela neznámo kam. Lidé ve vesnici časem zapomněli.

Jednou se však Čestmír, hlava rodiny, rozhodl vrátit se do své otčiny. I nemeškal, opatřil si koně a do vesnice se vypravil. Vřele ho v otčině jeho uvítali a on žasl nad krásou přírody kolem vesnice. I rozhodl se opravit zámek a znovu v něm začal žít. Lidé ve vesnici si však neustále šeptali o pokladech ukrývajících jeho sklepení a každý v hloubi srdce choval k Čestmírovi zášť. Zvláště pak bratři Bojechtiv a Mordyš.

I stalo se, že se Bojechtiv s Mordyšem vetřeli Čestmírovi do přízně a začali kout své nekalé plány na získání bohatství. Jednoho dne šel Čestmír jako obvykle na procházku k prameni nedaleko zámku. Když u pramene odpočíval, tu se jako dva dravci vynořili z houštin oba zrádní bratři a Čestmíra prokláli dýkou. Jeho tělo pak pohodili k pramínku. Než však Čestmír zemřel, prokletel je a přísahal jim, že za deset let vrátí se ho pomstít jeho syn, Jaroslav.

Když vrátili se domů, vesnické ženy s pláčem jim vyšly naproti a mezi vzlyky jejich oba bratři poznali, že o rodinu přišli, had uštkl jejich matku i otce. I vzkřikli oba bratři žalem a do lesa utekli. Vícekrát už je nikdo nikdy neviděl. Vyprávělo se však, že ve vlky se změnili a plni žalu a nenávisti v noci vyjí. Pramen, u kterého tělo leželo, otráven a zakalen byl a kdo se ho napil, do několika dnů zemřel.

Za deset let od toho dne přišel do Kamenice Jaroslav, syn Čestmírov. Dozvěděl se, co se stalo, lidem od otrávené vody chtěl pomoci a nad vrahy svého otce vykonat spravedlnost. Lidé ve vesnici

mu vyprávěli, jak se ve vesnici říkalo, že se oba bratři ve vlky proměnili a na úplněk vyjí. Čestmír se rozhodl.

O úplněku setrval vzhůru dlouho do noci a uši napínal, aby mu nic neuniklo. I zaslechl vzdálené vytí, vzal lano a hned se po zvuku vypravil. Nakonec vstoupil na mýtinu a na ní uviděl dva vlky, černé jako uhel s planoucíma očima, jak na úplněk vyjí. I vskočil mezi ně a než se oba vlci rozkoukali, svázel jim lanem nohy. Tu jeden z vlků promluvil: „Nezabíjej nás, Jaroslave, synu Čestmírov! Litujeme toho, čeho jsme se dopustili a chceme ti pomoci. Když ti pomůžeme otrávený pramen vyčistit, odpustíš nám?“ Jaroslav souhlasil a vlk pokračoval: „Vezmi tedy hrst kamínků a jeden po druhém je do pramene naházej. Musí to ale být kamínky černé jako noc. Pak jdi domů a vyčkej rána.“

Jaroslav oba vlky rozvázal a spěchal pro kamínky. Brzy jich nasbíral celou hrst a k pramínku se vypravil. Jeden po druhém kamínky do pramene naházel a pak šel domů. Hned jak se rozbřesklo, běžel k pramínku a – světe div se! Po jedovatém kalu ani stopy! Nebyl to však čirý pramínek který upoutal jeho pozornost. Byly to kamínky. Byly jedovatě zelené! Z houští se vynořili oba vlci a ten větší pravil: „Vidím, že jsi všechno udělal tak, jak jsme ti nakázali. Odpouštíš nám tedy?“ Jaroslav řekl: „Odpouštím vám.“ Oba vlci tam ještě chvíli stáli a pak se rozplynuli. Víc už nikdo vlky v lese výt neslyšel.

Ty kamínky se ale kolem pramínku nacházejí dodnes a po nich nese vesnice své nové jméno – Zelená Kamenice.

Pohádka o drakovi na prameni

Studijní četba: Naše nejkrásnější pohádky (Josef Quis)

Žil byl jeden král a ten měl tři syny. Když chlapci dorostli v muže, král je poslal, jak už to chodí, hledat štěstí do světa. Jednoho dne bratři došli do města potaženého černým sukem. „Co se tady stalo?“ ptali se lidí ve městě. „Achich ach,“ vzdychali všichni, „drak se usadil na prameni a jako výměnu za to, že odejde, chce princeznu. Král se podvolil a dnes má být princezna odvedena k drakovi!“ Bratři se zasmušili, bylo jim princezny líto. Rozhodli se tedy draka zabít.

Vpodvečer šel k prameni nejstarší z bratrů, Zlatoslav, utkat se s drakem. Neminulo však ani pět minut a již ho bratři viděli pádit zpátky. „Co se děje?“ ptali se. „Drak je veliký a zlý a má ostré zuby!“ křičel Zlatoslav. Šel tedy zkusit štěstí prostřední z bratrů, Miroslav. Za pět minut ale pádil zpátky a bratři na něj volali: „Co se děje?“ „Drak je moc veliký a moc zlý a má moc ostré zuby!“ křičel Miroslav. Šel tedy nejmladší z bratrů, Jaroslav. Bratři mu říkali: „Nechod' tam, byla by tě škoda.“ Jaroslav ale na nic nedal a šel za drakem. Přišel k prameni a drak zafuněl: „Zase nějaký otravný člověk! Ale já jsem veliký a zlý a mám ostré zuby!“ Jaroslav však vytáhl dalekohled a podíval se na draka opačnou stranou. „Uáááááá!“ zařval v děsu drak. Byl totiž čím dál menší a když už byl veliký asi tak jako myš, Jaroslav ho strčil do klece a šel s ním ke králi. Král mu dal svou dceru a půl království a Jaroslav s princeznou žili šťastně až do smrti.

Vtip o Samuelovi

Studijní četba: časopis Nezbeda

Vypráví Samuel Jirkovi: Tak já takhle jdu, a co nevidím – pramínek! Kouknu se lépe...
... a vážně ho nevidím.

XD

Balada o Samuelovi

Studijní četba: Kytice (K. J. Erben), Kytice (J. Suchý, divadlo Semafor), Tři malé citrónky a Balada o princezně a o hradu (písně k táboráku)

Samuel šel k prameni
a cestou slzu uroní,
tydly tydly dá,
to je bala – dá,
a cestou slzu uroní.

Soused jeho je moc zlý
a často na něj je vzteklý,
tydly tydly dá,
to je bala – dá,
a často na něj je vzteklý.

Hodný je jen naoko,
už zachází moc daleko,
tydly tydly dá,
to je bala – dá,
už zachází moc daleko.

Psa mu soused přizabil,
když rohožku mu pomočil,
tydly tydly dá,
to je bala – dá,
když rohožku mu pomočil.

Samuel se pomstí mu,
v tom nejkrutějším odstínu,
tydly tydly dá,
to je bala – dá,
v tom nejkrutějším odstínu.

On se prostě pomstí tak,
že souseda moc vyleká,
tydly tydly dá,
to je bala – dá,
že souseda moc vyleká.

Přinesl si ve džbánu
velikou a zlou piraňu,
tydly tydly dá,
to je bala – dá,
velikou a zlou piraňu.

Chtěl ji hodit do studny
a to mu bylo osudný,
tydly tydly dá,
to je bala – dá,
a to mu bylo osudný.

Piraňa se zakousla
a zápěstí mu ukousla,
tydly tydly dá,
to je bala – dá,
a zápěstí mu ukousla.

Sam se chvílku potácel
a pak prostě vykrvácel,
tydly tydly dá,
to je bala – dá,
a pak prostě vykrvácel.

Soused vyšel na dvorek,
co tropí zas ten pacholek,
tydly tydly dá,
to je bala – dá,
co tropí zas ten pacholek.

Když krev všude viděl však,
no tak ho z toho trefil šlak,
tydly tydly dá,
to je bala – dá,
no tak ho z toho trefil šlak.

Piraňa moc směje se,
a tohle prosím konec je,
tydly tydly dá,
to je bala – dá,
a tohle prosím konec je.

Úryvek z hrdinského eposu o Samuelovi

Studijní četba: Epos o Gilgamešovi, Illias (Homér), Odysseia (Homér), Ramájána (Válmíki)

Sto dní a sto nocí Samuel k prameni
putoval a hledal, ničeho nenašel.
Tu vzkřikne a vzteky zařičí slavný rek,
a v hněvu ucpe ten blyštivý pramínek.

Vtom se zem otřese, voda se zavlní
a z vody vystoupí potvora obrovská!
Pět velkých očí má a deset chapadel,
strašlivá, obrovská, veliká jak kraken!
Na koho se vrhne, s tím je hnedle ámen.

Strašlivě zaře a vyskočí kupředu,
Samuel praští ji do hlavy, do nosu.
Obluda skácí se na zem přizabítá,
Samuel na zemi mečem ji dorazí
a potom vesele trofeje odřezá.

A když pak někdo tu zdechlinu uviděl,
řekl si: Tuhletu porazil Samuel.
Hrdina!

Vyprávění o Samuelovi v angličtině

Once upon a time there was a boy named Samuel. His neighbor was a cook-amateur and he cooked fish every day. Really, really smelly fish. Samuel hated the neighbor and his smelly fish. Once the neighbor cooked fish again. Samuel shouted at him: "Why are you cooking that smelly fish?" The neighbor shouted back: "Go away, you pesky little boy!" Samuel said: "This was enough!" and he left. "That pesky boy..." the neighbor muttered.

Samuel ran to the waterfall. He shouted: "Come, the waterfall ghost. Come, and help me!"

The ghost said: "What do you need, Samuel?"

"My neighbor cooks really smelly fish every day!"

"Okay, I will try to do something about it."

"Thanks," Samuel said and walked home.

The next day the neighbor cooked fish again. But when he pulled one fish out of the pan, the fish bit him. "Ouch!" he shouted. "I will never cook fish again!"

And he didn't.

Vyprávění o Samuelovi v obrazech

